

Obsah

Autorovo malé zamyšlení	5
1. Má sběr, pěstování a používání léčivých bylin v moderní době ještě vůbec nějaký smysl?	7
2. Jak se může sběrač a pěstitel léčivých bylin vyrovnat s tíživou ekologickou situací u nás?	8
3. Jaké jsou hlavní zásady sběru léčivých rostlin?	9
4. Jaké jsou hlavní zásady sušení léčivých rostlin?	10
5. Které léčivé byliny jsou nevhodnější pro pěstování na malých plochách domácích zahrádek?	10
6. Co je to droga?	11
7. Kde můžeme získat semena a sazenice léčivých rostlin?	12
8. Kde jsou léčivé byliny vykupovány a za jakých podmínek?	13
9. Kde můžeme léčivé byliny a jejich směsi koupit?	14
10. Mohou se bylinné čaje užívat trvale?	14
11. Je vhodné podávat domácí bylinné čaje jako náhradu pravého čínskému čaje?	15
12. Jak můžeme pomocí léčivých bylin provádět prevenci?	16
13. Kterou literaturu z poslední doby lze zájemcům o sběr, pěstování a využití léčivých rostlin doporučit?	17
14. Které byliny příznivě ovlivňují psychiku? (viz též § 127)	20
15. Jsou na trhu i nervové směsi?	20
16. Co dělat proti nespavosti?	21
17. Co dělat při neuralgiích, bolestech nervového původu?	22
18. Pomohou léčivé byliny při bolestech hlavy?	22
19. Které oční nemoci můžeme bylinami ovlivňovat?	23
20. Co je to NÁLEV a ODVAR?	24
21. Které byliny mohou nejlépe posloužit pro přípravu kloktadel?	24
22. Používají se byliny i v zubním lékařství?	26
23. Jak postupovat při těžších formách rýmy?	27
24. Co dělat, když bolí ucho?	27
25. Lze ovlivnit nedoslýchavost a šumění v uchu?	28
26. Které byliny jsou vhodné pro vyvolání pocení?	29
27. Které byliny kombinujeme do průduškových čajů?	29
28. Který prsní čaj považujete za neúčinnější?	30
29. Těživým problémem je průduškové astma. Dá se bylinami nějak ovlivnit?	31
30. Mohu se léčit bylinami, když mi lékař řekl, že mám slabé srdce?	32
31. Co dnes víme o hlohu?	33
32. Jak připravujeme etanolický výtažek – tinkturu a kdy dáváme přednost jejímu použití před čajem?	33
33. Co dělat proti kornatění cév – skleróze?	34
34. Je možno předcházet srdeční ischemii a především jejím obávanému vyvrcholení – infarktu myokardu?	35
35. Mohou byliny pomoci i při angině pectoris?	35
36. Které léčivé byliny mohou ovlivnit kvalitu cév a jak?	36
37. Co dělat proti křečovým žilám a zánětům žil?	37

38. Jak léčit hemoroidy?	38
39. Je možno léčit i bércové vředy?	39
40. Lze bylinami regulovat krevní tlak?	40
41. Jak můžeme bylinami zlepšit chuť i jídlu a trávení?	41
42. Jak můžeme bylinami bojovat proti obezitě?	41
43. Co dělat při nedostatku žaludečních šťáv a při jejich snížené kyselosti?	42
44. Co dělat při překyselení žaludku a pálení žáhy?	42
45. Jak postupovat při vředové chorobě žaludku a dvanácterníku?	43
46. Jak zlepšit poměry v tlustém střevě?	44
47. Mohou byliny příznivě působit na střevní záněty?	45
48. Co dělat proti chronické zácpě?	46
49. Jak postupovat při průjmu?	47
50. Mohou byliny podporovat jaterní funkce?	48
51. Jak mohou byliny pomoci při onemocnění žlučníku?	49
52. Co to jsou „krev čistící čaje“?	50
53. Mohou byliny podporovat léčbu cukrovky?	50
54. Jaké byliny používáme při urologických potížích?	51
55. Lze na urologické potíže doporučit i jiné čajové směsi než SPECIES UROLOGICAE PLANTA, kterou lékaři nejčastěji předepisují?	52
56. Je možno rozpouštět močové kaménky?	53
57. Jak postupovat při zánětech močových cest, které především u starších lidí bývají tak obtížné?	54
58. Které jsou nejdůležitější byliny pro léčbu ženských obtíží?	55
59. Jak postupovat při menstruačních potížích?	55
60. Co dělat při bílém výtoku?	56
61. Jakou úlohu mohou hrát bylinné čaje při léčení neplodnosti v případě, že nejde o srůsty vejcovodů ani jinou organickou vadu?	57
62. Jaké problémy a komplikace může působit často obávaná prostata?	58
63. A co nápoje lásky – existují ve skutečnosti, anebo jenom ve fantazii?	60
64. Jakým způsobem pomáhají bylináři léčit kožní nemoci?	60
65. Kterými bylinami lze zasahovat při ekzému?	61
66. Je možno tlumit kožní záněty?	62
67. Je možno bylinami ovlivnit lupénku?	63
68. Které byliny ovlivňují krvetvorbu?	64
69. Jak postupovat při chudokrevnosti z nedostatku železa?	64
70. Mají léčivé byliny význam i v léčbě těžších krevních nemocí?	65
71. Můžeme bylinami ovlivňovat imunitu?	65
72. Co dělat při infekčních chorobách?	66
73. Mají některé byliny protialergické účinky?	67
74. Co jsou to přírodní adaptogeny?	68
75. Co jsou to přírodní biostimulátory?	70
76. Jak postupovat proti nadměrnému pocení?	72
77. Lze odstranit „vodu z kolena“?	72
78. Kterými bylinami můžeme ovlivňovat průběh revmatických onemocnění?	73
79. Mohou byliny ovlivnit průběh kostních onemocnění?	76
80. Jak urychlit hojení ran?	77
81. Co můžeme říci o léčivém působení aloe?	77

82. Co to jsou „jarní očištné kúry“?	79
83. Co můžeme říci o léčebném využití pravého čaje?	80
84. Co můžeme říci o léčebném využití medu?	81
85. Co můžeme říci o léčebném využití pylu?	82
86. Co můžeme říci o léčebném využití propolisu?	84
87. Co můžeme říci o využití včelí mateří kašičky?	86
88. Jak působí bylinné koupele?	88
89. Co je to aromaterapie?	89
90. Jak působí bylinné šťávy?	90
91. Věříte v účinné používání mastí?	92
92. Jak působí léčivá vína?	95
93. Má i ocet léčivé působení?	97
94. Jak působí léčivé oleje?	98
95. Mají některé byliny protirakovinný účinek?	99
96. Které byliny by v domácí lékárnice neměly chybět?	100
97. Jak si připravíme naklíčenou pšenici nebo jinou obilovinu?	101
98. Existují přírodní postupy, které by snižovaly citlivost nemocného na počasí?	101
99. Jednou z nejslavnějších léčivek minulosti je kostival. Prý až nyní bylo zjištěno, že je jedovatý. Je to opravdu tak?	103
100. O fytoterapii je známo, že je vhodná spíše pro vleklá onemocnění, protože čaje, masti, prášky a další užívané formy účinkují teprve po delším čase. Má fytoterapie po ruce nějakou formu s rychlejším záběrem, která by mohla alespoň částečně nahradit výhodu parentálního (injekčního) podávání léků?	104
101. Jak je možno využít léčivých bylin v kosmetice?	105
102. Které z běžných rostlin jsou jedovaté nebo jinak nebezpečné?	107
103. Mohou mi byliny pomoci, když se chci odnaučit kouřit?	108
104. Proč můj lékař nedoporučuje podávání jalovce, když u nás na Valašsku byl odedávna používán při onemocnění ledvin a močových cest?	108
105. Je vhodné podávat léčivé čaje též formou klystýru (klyzmatu)?	109
106. Které jsou nejužitečnější léčivé rostliny ve volné přírodě a při pěstování na zahrádce?	110
107. Hovoříme stále o bylinách, mne by však zajímalo, zda je možno k přírodnímu léčení použít také látek anorganických?	111
108. Patří šípům po právu lidová přezdívka „pomeranče severu“?	114
109. Je používání česneku skutečně tak zdravé? V novinách jsem četl, že nejvíce česneku snědí Španělé, a byla vyslovena možnost souvislosti mezi tímto faktem a vysokým věkem, kterého se většina obyvatelstva v této zemi dožívá.	116
110. Jak ovlivňuje cukr lidské zdraví?	117
111. Jak postupovat proti akné v obličeji?	119
112. Jak postupujeme při přípravě bylinných sirupů?	120
113. Mohou léčivé byliny nějak ovlivnit paměť?	121
114. Jak můžeme odstranit bradavice?	122
115. Co to jsou dekubity a jak se proti nim bránit?	123
116. Co můžeme dělat proti mezíprstové plísni na nohou?	124

117. Jak postupovat proti zápachu z úst?	125
118. Jak postupovat proti spáleninám?	125
119. K čemu se používá bylina, která si např. moje babička velmi vážila a které se říká „kozy noha“? Je ještě dnes důležitá?	127
120. Je pravda všechno, co se povídá o jedné z nejslavnějších léčivek minulosti, třezalce tečkované?	128
121. Má také „královna květů“, růže, léčivé účinky?	130
122. Jak můžeme pomoci bylin vyzrát na obávaný cholesterol?	132
123. Je pověstmi opředené vánoční jmelí léčivé nebo spíše jedovaté?	134
124. Mohou léčivé rostliny najít uplatnění také v gynekologii a v porodnictví?	135
125. Co je Mistrův kořen?	137
126. Jsou oblíbená jablka jen dietní potravinou, anebo mají i nějaké přímé léčivé účinky?	138
127. Je možno předcházet nervové vyčerpanosti? (viz též § 14)	140
128. Co je to homeopatie?	141
129. Co mohu dělat proti obtěžujícímu svědění?	142
130. Je možno přírodními prostředky urychlit léčení pásového oparu? Ještě teď mám v místě bývalého oparu pokožku citlivou.	143
131. Jedním z největších přírodních léčitelů všech dob byl farář Kneipp, který většinu nemocí léčil vodou. Často však užíval i léčivé byliny a mne by zajímalo, kterou bylinu měl nejraději?	144
132. Když chce lidová moudrost pochválit nějakou dívku nebo ženu, řekne o ní „že má všech pět P“. Našli bychom s takovými vlastnostmi i nějakou léčivou bylinu?	145
133. Co to znamená, když se říká, že většina bylin má široké spektrum působnosti?	146
134. Co byste mohl říci o působení horkých obkladů s ricinovým olejem?	147
135. Největším postrachem zahrádkářů je zcela jistě pětour maloubořný. Zajímalo by mne, zda má nějaké léčivé účinky?	148
136. Při cestách do SSSR jsem se doslechl o výborných léčivých účincích čerechy, čagy a byliny, zvané Ivan-čaj. V Rakousku zase nedají dopustit na „švédské byliny“ a Švýcaři zase přísahají na svůj Urticalcin. O co vlastně v těchto případech jde?	149
137. Známou svatební rostlinou je myrta. Marně pátrám po důvodech jejího používání. Není v pozadí léčivé působení?	151
138. Jak postupovat proti trvalým potížím se zánětem tzv. vedlejších dutin?	152
139. Co dělat při zánětu pohlavnice?	152
140. Co víme o léčivém využití vlašského ořešáku?	153
141. Žijete a pracujete ve vinorodém kraji. Má i víno léčivé účinky?	154
142. Známý český bylinář Karel často doporučoval použití kapusty. Jsou její léčivé účinky opravdu tak znamenité?	155
143. Co dělat proti vypadávání vlasů?	156
144. Co můžeme říci o fytoterapii – léčení bylinami – na závěr?	159